

Opdat ik zóó mijzelf moge kennen.
Want tot nauwe zelfkennis kom ik niet dan door
teederen omgang met u.

Geleek ik in den omgang met u eenigszins op
de heilige dichters.

Hoe wisten ze hun ziel te vinden.

Hoe onderzochten ze dringend: wat huigt u

neder, mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij?

Hoe riepen zij haar juichend toe: hoop op God,
want ik zal Hem nog loven!

Hoe vermaanden zij haar soms: doch gij, o

mijn ziel, zwijg Gode.

Of wekten haar op: loof den Heere, mijn ziel.

Ware ik slechts half zoo vrij tegenover u als zij.

Of geleek ik maar op die innige vrouwen, die

met hun ziel omgingen als met hun vertrouwde

vriendin!

Of had ik maar iets van dien rijken dwaas,

van wien Jezus verhaalt, dat hij zich haastte om

zijn ziel toe te voegen: ziel! gij hebt vele goederen!

Van hem kon ik nog leeren.

Hij wist zijn ziel te vinden.

Ik weet niet altijd u, mijn ziel, te bereiken.

Tot u te spreken, mijn ziel, mag niet onder

voorwendsel van Oostersche beeldspraak te zijn,

afgelaten.

Het mag ook niet als iets ziekelijks worden uit-

gekreten.

Of wordt in ons Westen, in werkelijkheidsstaat,

de geschokte van gestel niet als heilmiddel aan-

bevolen tot zichzelf te spreken?

Wordt den moedeloze niet den raad gegeven

zich steeds weer door redeneering met zichzelf

moed in te gieten?

Wordt hem, die zich machteloos voelt, niet aan-

geprezen het steeds bij zichzelf te herhalen: gij

hebt er de kracht toe?

Wordt daardoor niet erkend, dat van het zich

onderhouden met zichzelf een wonderle levensver-

nieuwing uitgaat?

En zou dit alleen het lichaam ten goede komen?

Mag dit niet overgebracht op den geest?

Gewis, bij die autosuggestie houdt men zich

niet zelden leugenen voor.

En ons, nietwaar, mijn ziel, is het om waarheid

te doen.

Wij moeten met elkander voeren de reine spraak

der oprechtheid.

Dat zal mij de geestelijke gezondheid verhoogen.

Dat zal mij hemelsche lieflijkheden doen genieten.

Dat zal ons brengen tot het ware mediteeren.

En die meditatie zal ons leiden tot contemplatie.

De overpeinzing zal ons opheffen tot aanschou-

wing.

Tot geloofs-aanschouwing niet het meest van elk-

ander. Want gij, mijn ziel, hoe kostelijk ook, zijt

het kostelijkste niet.

Maar tot geloofs-aanschouwing van onzen gena-

digen Vader.

Tot geloofs-aanschouwing van uw en van mijn

Bruidgom.

HEPP.

Verbetering. In het nummer van verleden week

bleven enkele fouten.

Kolom 1, regel 17 v.o. staat: Het eigenlijke leven,

dat vervangt hij. Lees: verlangt hij.

Kolom 2, regel 15 v.b. staat: in den berg; lees:

op den berg.

Kolom 2, regel 21 v.o. staat: die zich sterkte naar

het licht. Lees: die zich strekte. K. S.

BIJ DEN VIERDEN JAARGANG!

Ons blad treedt weer een nieuwe jaarperiode in.

Vroegen in het eerst velen zich af, welken koers

het zou inslaan, thans verkeert men daaromtrent

wel niet in het onzekere.

Zoo langzamerhand zal het wel duidelijk ge-

worden zijn, dat het niet eenige revolutie in den

zin heeft, gelijk vreesachtigen geducht, heetgebaker-

den misschien gehoopt hadden, maar dat al zijn

streven er op gericht was, de lamp der voortgaande

reformatie brandend te houden.

En die voortgaande reformatie wil het niet be-

perken tot het kerkelijke en wat daaraan nauw

verwant is, maar het wenscht die te laten door-

werken over heel het gebied, dat door de Gerefor-

meerde wereld- en levensbeschouwing bestreken

wordt.

Vandaar, dat in de rubrieken groote verscheiden-

heid heerscht.

Ook de politiek, het sociale leven, de letterkunde,

de hogere kunsten, de wijsbegeerte, de wetenschap

in gepopulariseerden vorm krijgen daarin elk haar

deel.

Zonder vrees voor tegenspraak kan gekonstateerd

worden, dat ons blad daarin van alle geest-

verwante perszusteren zich onderscheidt.

Daarbij komt, dat, hoewel de redacteurs het

leeuwenandeel voor hun rekening nemen, toch

ook tal van anderen schrijvers het woord wordt

gegun.

Gedurig worden voor belangrijke onderwerpen

de meest deskundigen aangezocht.

Alleen mag er de redactie geen verwijt van wor-

den gemaakt, dat zij daarin niet immer slaagt.

Dikwijls wordt op de meest hoffelijke wijze voor

de uitnodiging bedankt.

En als reden wordt bijna zonder uitzondering

opgegeven, dat het hun aan den tijd onthroeft.

Soms ook komt men er openhartig voor uit,

dat het aan pen-vaardigheid mangelt.

Het is een feit, dat velen onzer knapste koppen

lijden aan schrijfvrees.

Zij moeten rustige dagen, weken hebben, eer

de inkt uit hun pen tot een artikel wil vloeien.

Ook in deze ware reformatie wel gewenscht.

Men denke eens aan de redacteurs, die soms

op vergaderingen, aan wier discussie zij deelnemen,

hun stukken moeten opstellen!

Intusschen mag deze klacht niet overdreven.

Zelden hadden wij een tekort aan copie.

Meestal drukte de zorg, hoe alles geplaatst te

krijgen.

Voor enkele rubrieken slechts verkeerden we

soms in ongelegenheid.

Wanneer men de registers uit ons vorig nummer

inziet, staat men wellicht een oogenblik versteld,

hoeveel onderwerpen werden behandeld, of althans

aangeroerd.

Uiteraard staat ons blad ruimer gedachtenwisse-

ling toe dan de meeste andere bladen.

Het gaat uit van het denkbeeld, dat zonder ge-

denkenwisseling geen eenstemmigheid kan worden

bereikt.

Een enkele maal naderde de gedachtenwisseling

de uiterste grens. Over het geheel genomen mag dit

niet verkieselijk worden geacht. Daarom wordt ook

tegen gewaagde stellingen zooveel mogelijk ge-

waakt. Men mag van meening verschillen, mits

men stevige gronden aanvoert.

In de hoofdartikelen werden weder enkele pun-

ten van het programma, dat bij de oprichting van

ons blad gepubliceerd werd, aan de orde gesteld

en belicht.

Niet, dat daarmee deze zaken nu zijn afgedaan.

Integendeel zal er op worden teruggekomen.

De redactie had slechts het oogmerk de discussie

daarover te openen.

Met name zal over de samenwerking van alle

Gereformeerden door ondergeteekende binnenkort

opnieuw worden gehandeld.

Dat ons blad zijn lezers gaarne verrassingen

schaft, bleek wel uit het Jubileumnummer, waar-

mede zeer velen hun ingenomenheid betuigden en

uit het Synode-nummer.

Zoo dikwijls de gelegenheid zich voordoet, zal

op deze wijze worden voortgegaan.

De redactie bejvert zich om het apostolisch

bevel „Voortvaren" niet tot een leuze te laten ver-

rijen.

Gaarne hadden we meegedeeld, dat er een rubriek

„Geestelijke Adviezen" zou worden geopend, maar

in deze moet nog eenig geduld geëeefd.

Wel zal er een „Kroniek" in ons blad verschij-

nen, die al het interessante en belangrijke uit

een week, voorzien van puntige aantekeningen

en beschouwingen, in herinnering brengt. De eerste

maanden en mogelijk wel voor goed zal deze ver-

zorgd worden door den pikant schrijvendeDs

Schilder van Delft.

Ook zullen van tijd tot tijd onder de streep

„Geestelijke stroomingen" worden nagegaan in haar

loop door den eindredacteur. Het doel is ons Gere-

formeerde volk voor te lichten over wat buiten

onze kerken opgang maakt en de geesten, die daar-

achter werken, te beproeven of ze uit God zijn.

Maar zooals gezegd, een rubriek, die geregeld ver-

schijnt, wordt dit niet. Plantarum heeft hier het

beslissende woord.

Nog andere plannen worden gevoed.

Maar gezocht wordt naar geschikte krachten.

Liever blijve een plan onvolvoerd, dan dat

iemand, die er niet voor berekend is, zich er aan

zou geven.

En nu weer volvaardig de pen in den inkt ge-

doopt, met de bede, dat onze arbeid niet ijdel zal

zijn in den Heere.

Wij maken ons opnieuw op om te bouwen.

En onze verheerlijkte Heiland besprengt met Zijn

reukwerk de zonden van onzer persarbeid en doe

het werk, dat we als Zijn werk beschouwen, wel

gelukken.

EINDREDACTEUR.

KERKELIJK LEVEN.

Synode-Indrukken.

V.

I. O. O. F.

Door de initialen wordt aangeduid de vereeni-

ging der Odd-Fellows, wat Dr Beets vertaalde

door „rare snaken".

Menige kerk is reeds met de Odd-Fellows in

aanraking gekomen, doordat leden der gemeente

van meening waren, dat zij er zich gerust bij konden

aansluiten.

De kerk van Meppel maakte de zaak bij de Sy-

node aanhangig. Zij wilde gaarne het oordeel

van de Generale Synode vernemen over de vraag,

hoe te handelen met belijdende leden en doop-

leden der kerk, die zich bij deze orde hadden

aangesloten en ondanks alle vermaning den band

daarmee niet wilden verbreken.

De Odd-Fellows vormen een vereeniging, die

is ingericht naar het model van de Vrijmetselaars.

Toch is er verschil. Terwijl de Vrijmetselaars

een eed vergen van onverbrekelijke trouw, kennen

de Odd-Fellows alleen een belofte, die men ook

terugnemen kan. De Odd-Fellows hebben evenzeer

hun geheimen, maar naar zij zeggen, bestaan die

in niets anders dan in een passeerwoord en een

paar teekens, waarmee zij zich voor Odd-Fellows

over heel de wereld kunnen legitimeeren en in

de namen van hen, die door de orde worden voort-

geholpen.

De orde stelt zich ten doel veredeling van den

mensch en onderling hulpbetoon.

Bij die veredeling gaan zij uit van het dogma,

dat deze door humaniteitszin kan worden ver-

kreten. De verdorvenheid van den mensch, de

noodzakelijkheid van wedergeboorte en bekeering

worden hierbij geheel uitgeschakeld. Daarover zou

door een Gereformeerde, die er lid van was, zelfs

niet gesproken mogen worden. Hij zou door den

leider tot de orde worden geroepen. Want met

voorbeelden van eigen dogma, rekent men dat tot

het dogma, dat contrabande is.

Trouwens, zoowel godsdienst als politiek mogen

geen onderwerp van gesprek uitmaken.

Iemand, die er zich bij aansluit, wordt praktisch

gedwongen over Christus te zwijgen, dus Hem te

verloochenen.

Nu schijnen de Amerikaansche Odd-Fellows een

graadje erger te zijn dan de Nederlandsche. Daar

wordt in de vergaderingen een bepaald anti-chris-

telijk gebed geboden. Hier, voorzover de inlich-

tingen strekken, niet.

Volgens Prof. Ridderbos, die over deze materie

een levig en schoon rapport leverde, huldigen ook

de Nederlandsche Odd-Fellows een pantheistisch

Godsbegrip.

Daarom gaf de Synode aan de kerk van Meppel

het advies om bedoelde leden ernstig te vermanen

de gemeenschap met deze orde te verbreken en bij

volharding in het kwaad de kerkelijke censuur

op hen toe passen.

Tegen dit laatste werd later een bezwaar inge-

diend.

Hierover echter een volgend maal.

— Al te bevreesd.

Naar aanleiding van onze Synode-indrukken ont-

vingen wij het volgende schrijven:

Geachte Redactie,

U vergunne mij de opmerking, dat ik hetgeen „De

Reformatie" schreef over de Generale Synode te

Utrecht nu niet juist met genoegen las.

Zeker, men kan over ernstige zaken ook schert-

sand schrijven. De humor is zelfs iets verhevens.

Maar de wijze waarop „De Reformatie" de Synode-

verslagen schreef doet de vraag opkomen of de</

eniging, die
rijmetselaars
ouw, kennen
ie men ook
ien evenzeer
bestaan die
oord en een
Odd-Fellows
eeren en in
orden voort-
ing van den

het dogma,
vorden ver-
menschen, de
a bekeering
arover zou
t was; zelfs
u door den
Want met
ien dat tot
itiek mogen
n.
ft praktisch
lus Hem te

Fellows een
lsche. Daar
anti-chris-
de inlich-

ze materie
ldigen ook
intheïstisch

an Meppel
vermanen
eken en bij
te censuur

waar inge-

ukken ont-

hetgeen „De
Synode te
ook schert-
verhevens,
de Synode-
men of de
ap gaf van
en op den

t doen op-
en ernstig
behandeld
nd, weten,
et men er
die niet in
le waardig

n vraag U
Uw blad,
verkeerde

CALKOEN;

ous kun-

aar tegen
a zijn die
lele pers-
een trant,
ijn gelaat
oals het
ders, dan
kunnen

ndrukken.
rukkelijk

hoeft de
mag zich

ynode in
e achter
t hij het

ndruk,
en gullen

Calkoen
de in-

maatstaf

ndrukken-
gaf van
a op den

Dat wij echter aan zijn ingezonden stuk zulk een in het oog vallende plaats gaven, deden wij allereerst om de achting, welke wij den inzender toedragen.

Tevens scheen het ons toe, dat zijn schrijven ons uitnemend als aanloop kon dienen om iets over deze dingen in het algemeen te zeggen.

Wat men hieronder vindt is derhalve niet tot den heer van Beeck Calkoen gericht, maar gaat langs hem heen.

Men zie er dan ook niets persoonlijks in.

En dan is het ons meer dan eens opgevallen, dat men van onze kerkelijke vergaderingen zich niet altijd een werkelijkheidsgetrouwe voorstelling vormt.

Men denkt zich dan de afgevaardigden het liefst met strakke gezichten, die alleen den strengen kant van het leven zien.

Het is alsof men bevreesd is te bekennen, dat ons kerkelijk leven ook een zonnige zijde heeft, waardoor vrolijkheid op het gelaat wordt ge- looverd.

Men vergeet vaak, dat de ambtsdragers door God in het volle leven zijn geplaatst en dat ze niet eenzijdig naar het donkere turen.

En daardoor draagt men koren op den molen onzer tegenstanders.

Volgens hen was Calvijn een sombere figuur. Eveneens zijn de issues de Calvin in onzen tijd sombere menschen.

Over de somberheid van het Calvinisme is al heel wat te koop geweest.

En toch, wie zoo redeneert, kent het Calvinisme niet.

Hij beschouwe maar eens de portretten onzer vaders.

Hij leze maar eens een degelijk werk over de Dordsche Synode.

Dan komt hij tot andere gevolgtrekkingen.

Doopersche en pietistische richtingen zochten het kenmerk van vrolijkheid in stijfheid van woord en stroefheid van gelaatsuitdrukking.

Maar de gezonde Gereformeerde levensbeschouwing heeft zich hiertegen immer met woord en daad verzet.

De gemeenten mogen het gerust weten, dat er op onze Synodes soms hartelijk gelachen wordt. Indien het zonde ware, zouden we het moeten verbergen en er tegen moeten getuigen en het nalaten.

Maar nu het dat niet is, mogen wij er gerust van spreken.

En nu treft het juist, dat de vorige Synode voorgezeten is door iemand, die een geboren humorist is. Zijn humor, zoo werd mij meegedeeld, verliet hem ook in den eerezetel niet.

Deed dit enige schade aan den ernst, waarmee de zaken behandeld werden?

Men heringere zich het woord, dat hij sprak toen de beslissing in de zaak-Netelenbos was gevallen en ieder zal elken zweem van gedachte aan gebrek aan ernst direct uitbannen.

Ook de voorzitter van de laatste Synode staat met den humor op vertrouwelijk voet. Door omstandigheden kwam dit ditmaal niet zoo sterk uit, hoewel het een enkelen keer toch te voorschijn trad. Een bewijs, dat onze kerken gelukkig voor het humoristisch element niet benauwd zijn.

Dezelfde Synode telde minstens een tweetal rapporteurs, wien het humoristische in het bloed zit. Herhaaldelijk voer er zelfs door de publieke vergadering — dus heusch niet alleen in de koffiekamer — een prettig aandoend gelach. De gemeentelieden, die er bij tegenwoordig waren, hadden meeschik in het geval. Maar zou dan de pers den afwezigen gemeentelieden niet mogen gunnen, wat den aanwezigen ten deel viel?

Dat de ernst hierdoor eenige schade leed, zal wel niemand durven beweren. Maar dan mag men ook de pers geen verwijt maken. Wijlen Ds Gispens heeft hierin wel eens wat te verduren gehad. Maar die tijd is immers voorbij?

Heusch, waarde lezers, Synodeleden zijn niet altijd even deffig. Anders zou het bijwonen van een Synode ondraaglijk worden.

Maar al kan het af en toe een schetswoord lijden, de ernst voert den boventoon.

En uit onze Synode-indrukken, daarvan ben ik zeker, kan men niets anders afleiden.

Ernstige mannen hebben ernstige zaken op waardige wijze behandeld.

Daarvan gaat niets af.

Maar die ernstige mannen waren zich ook bewust, dat God den lach heeft gegeven en dat die gave Gods ook gebruikt mag worden.

Slechts worde onze lach meer en meer door den Geest Gods geheiligd.

— Stemmen uit onze Kerken.

Nu ons blad weer zijn gewonen dienst heeft aangevangen, kunnen weer Stemmen worden opgenomen.

Bij het begin van de zomereditie hebben wij het verzoek gedaan om ons geen stukken te zenden.

Wij hebben heel den zomer door deze rubriek verzorgd, ons in dat opzicht geen vacantie gegund en ook niet bij de schaar hulp gezocht.

Daarom hadden wij er te meer recht op, dat men aan bovenstaand verzoek voldeed.

Het mocht evenwel niet zoo zijn.

Misschien hebben velen over dit verzoek heen- gelezen.

Daarom kan het overwogen worden om een volgend jaar, zoo de Heere wil, het boven ieder zomer-nummer te plaatsen.

In een enkel geval zocht men in een ander blad plaatsing.

Nu is dat ons wel.

Maar waarom het dan niet rechtstreeks naar dat blad gezonden met de vermelding, dat „De Reformatie“ gedurende het zomer-reces zulke stukken niet opneemt?

Enfin, dit ligt weer achter ons.

Stemmen zijn ons thans weer welkom.

Men bedenke echter, dat ons blad in den regel copie te veel heeft, waarom korthed moet worden betracht.

En vervolgens, dat de keur bij de redactie ligt.

— Verbouwing.

In de geestige rede, waarmede de afgetreden rector, Prof. Diepenhorst, de colleges opende, maakte hij melding van de verbouwing, welke de Universiteitshuisvesting onderging en die, hoewel ze een tijdelijk karakter draagt, in de dringendste behoeften voorziening treft.

Dat deze verbouwing als een tijdelijke verbetering is bedoeld, kan men reeds van buiten zien.

De gevel bleef onveranderd.

Het aspect is zeker niet fraaier geworden.

Maar van binnen is een passender entree verkregen, zijn lokalen door bijtrekking van het belendende pand verruimd, en is het aantal lokalen vermeerderd.

Zoo kan de Universiteit weer een poosje voort.

Blijft echter het studentental groeien als in de laatste jaren, dan zal wel naar een nieuwe oplossing moeten worden gezocht.

Op den duur moet het komen tot een heusch Universiteitsgebouw, waarin onze Hoogeschool haar vleugelen vrij kan uitslaan.

In de malaise-jaren kan zij het echter misschien nog wel uitzingen.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Rondschouw.

I.

Er is veel gebeurd in de weken van vacantie. Veel, dat mij overvloedig stof geeft tot schrijven.

Het politieke en sociale leven heeft niet stilge- staan, maar de bewogenheid is toegenomen, en terwijl leeraar en scholier, zakenman en ambtenaar hun arbeid onderbraken in onontbeerlijke zomer- rust, verscherpte zich de spanning, die reeds ge- rummen tijd op staatkundig en maatschappelijk ter- rein heerschte. Over die spanning wil ik nu iets zeggen. Ik doe hier en daar een greep, en men vergeve mij, wanneer het verband tusschen die grepen niet duidelijk of zelfs niet te vinden is. Bij onderscheidene indrukken, en onze ziel krijgt er tegenwoordig meer dan zij verwerken kan, vrage men niet altijd naar de strakke, logische orde.

* * *

Het was de negende van oogstmaand.

Een dag vol zonnekracht en zomerweelde.

Op de velden rijpte het koren, en de eerste zware halmen, die zich onder den last bogen, vielen reeds. De scherpe sikkel maaide ze weg. De oogst begon. Die met tranen zaaiden, mochten met ge- juich maaien. „Het zegefeest van de koningskracht over de stof“ was ingezet. Op dien dag stond ik bij het graf van een man, die ook met tranen heeft gezaaid, al gaande en weenende, maar toch ook heeft gekend de vreugde van den oogstdag. Op dien dag werd aan de groeve toevertrouwd het stof van hem, die nu in den hemel oogstfeest viert, omdat de groote Maaiër is gekomen, de hemelsche Landman. Die hem als een volle garve gedragen heeft in Zijn hemelsche schuren. Ik be- doel de begrafenis van Dr H. Pierson in het rustige Zetten, tegen de heiling van den heuvel, waarop de vluchtheuvelkerk is gebouwd. Veel zal ik hier over Pierson niet schrijven. Er zijn over hem boekdeelen te schrijven. Wat een rijk, een vol, een vruchtdragend leven! Hij, de man, die het werk van Heldring heeft overgenomen, en in de Zettensche gestichten even zoovele gedenk- zuilen heeft nagelaten van zijn liefde voor het ellendige. Hij, die held, die voor de eer en het recht der vrouw den goeden strijd heeft gestreden, en tegen de onzedelijkheid en onucht is opgetreden als geen ander. Hij, de onvermoeide getuige, die, trots liberalistische spotternij en socialistische be- schimping, het land is doorgegaan om ons volk wakker te schudden, en op te wekken tot den heiligen oorlog tegen de publieke oneerbaarheid. Hij, de trouwe kampioen voor de vrije school, die in Unie en Schoolraad zijn beste krachten heeft gegeven voor het onderwijs naar Gods Woord. Hij, de ootmoedige christen, die dit grafchrift begeerde: Uit genade zijt gij zalig gewor- den, en dat niet uit U!

Wat een rijk leven!

Zwaar beladen tarwegraan.

Een held, die gewerkt heeft zoolang het dag was. Een man, aan wien ons volk zooveel heeft te danken.

Er stond geen dichte menigte om zijn graf, maar zij, die hem volgden op het pad naar den dooden- akker, gevoelden, wat talloos velen met hen mee- voelden: weer is een van de helden Israëls heen- gegaan. En bij dat graf ging er iets pijnlijks door onze ziel. Ik zag ineens een contrast. Kort geleden was Louis Couperus, neen niet begraven, maar verbrand, en bij de crematie is gesproken namens de regering, en speciaal namens minister De Visser, op een wijze, die ons christenvolk heeft gegriefd. En hier? Bij het graf van Pierson? Ja, de minister had een telegram van verhindering gestuurd, doch meer als voorzitter van den cen- tralen bond van christelijk-philantropische inrich- tingen, maar namens de regering was er nie- mand. Wat een contrast! Als de man verbrand wordt, die door zijn boeken vol verfinde ongerech- tigheid tal van jonge levens langs lijnen van verleidelijkheid ten verderve is geweest, zingt men namens de regering de schoonste lof, en bij het graf van hem, die de hand der reddende liefde uitstak tot de slachtoffers van de immoreele lee- tuur, zwijgt de Nederlandsche regering, ik zou haast zeggen, als het graf. Nog eens wat een tegen- stelling! Was Pierson ons, neen het gansche volk niet honderdmaal meer waard, dan mannen als Couperus en laat ik er bij noemen Bouwmees- ter (naar wiens gezondheidstoestand terstond werd geïnformeerd, toen dezen een ongeval overkwam)? Dit moest me van 't hart.

Niet, omdat de zucht tot critiek mij drijft.

Maar uit eerbied voor onze groote mannen.

Weer is de rei der voortrekkers gefund.

Slechts enkelen, en ik denk bijzonder aan den griezelen Lohman, spaarde God ons.

En zij zullen van harte met ons jongeren in- stemmen, als wij bidden bij de graven der ouden, die hun voorgaan: Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden, en Uw heer- lijkheid over hun kinderen (Psalm 90:16).

* * *

In de oogstmaand is meer gebeurd.

Het Kabinet-Ruys is nog eens gereconstrueerd. Het is reeds zoo vaak van personen gewisseld, dat men het oude Kabinet er bijna niet in terug vindt, en de vraag rijst: welk ministerie hebben we eigenlijk? Tot die vraag is thans vooral reden. Minister De Geer heeft ontslag genomen. Vol- gens zijn verklaring, omdat hij niet kon instemmen met de indiening van de vlootwet, doch volgens politieke voorlichters, omdat hij geen kans zag de financiële ellende in een toestand van geen tekorten te herscheppen. Deze laatste verklaring is meer plausibel. Het is tenminste al heel vreemd, dat een minister om een wet, wier komst hij kende, en die een meerdere uitgaaf van een miljoen zal eischen, weggaat, want deze meerdere kosten ma- ken het tekort niet tot een ramp. Een zakenman, die zijn schulden ziet stijgen, laat niet om die schulden, z'n sloten ongerepareerd of onvoldoende voorzien, maar doet ze herstellen of aanvullen, om grooter ellende te voorkomen. Daarom komt het mij voor, al is dit maar een heel gewone leeken- meening, dat de vorige minister van financiën zijn portefeuille heeft neergelegd, omdat hij geen uitweg zag, en in de vlootwet, die niet naar zijn zin was, een kostelijke aanleiding vond om zijn plaats te ruimen. En nu ziet men het woudere verschijn- sel, dat de overzijde, waar men vroeger mi- nister De Geer niet bewierookte, al heeft nu en dan een huldewoord niet onthouden, thans hem op het schild verheft, en op socialistische meetings met enthousiasme over dezen waren bezuiniger wordt gesproken.

Colijn is hem opgevolgd.

De durf van onzen leider is groot.

Het ware velen liever geweest, wanneer hij deze verantwoordelijke post niet aanvaard, en een andere partij zich voor deze moeilijke taak gegeven had. Ik kan dezen wensch uitnemend verklaren. Waarom moet de antirevolutionaire partij dezen last dragen? Een heel ander geval zou het geweest zijn, wan- neer Colijn minister was geworden, en zelf een Kabinet had gevormd op den grondslag van ver- kiezingen. Dan zou zulk een optreden uit de uit- spraak van het volk te verklaren zijn geweest, en die positie hadden wij een man als Colijn liever gegund. Reeds het vorige jaar, bij de recon- structie van het Kabinet na de Kamerverkiezingen, schreef ik, dat deze oplossing van de ministeriele crisis vreemd aandeed, en die bevreemding heeft in deze dagen opnieuw voedsel gekregen. Maar nu is Colijn er, en nu heeft hij aanspraak en recht op ons gebed en onzen steun. De bak, die hij op zich heeft genomen, is onbegrijpelijk moeilijk, en ik geloof niet, dat iemand ter wereld, haar zonder critiek vervullen kan. Een financieel evenwicht te herstellen kost altoos offers. Uitgaven en inkomsten sluitend te maken is geen werk, dat overal tot vreugdefeesten aanleiding geeft, en we moeten ons deze moeilijkheid ernstig indenken. Ik weet wel, dat het niet tot de aangenaamste din- gen van het leven behoort meer belasting te be- talen, en minder loon of salaris te ontvangen, maar zal een tekort van honderdveertig miljoen